

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Elżbieta Karska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Janusz Niczyporuk

w sprawie z odwołania R. M.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z dnia 25 sierpnia 2023 r.
w przedmiocie nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na jedno
z trzech stanowisk sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w Z.,
ogłoszonym w Monitorze Polskim z 2018 r. poz. 283,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 29 maja 2024 r.,

oddala odwołanie.

Tomasz Demendecki Elżbieta Karska Janusz Niczyporuk

UZASADNIENIE

Uchwałą nr [...] z dnia 19 października 2018 r. Krajowa Rada Sądownictwa
(dalej także jako: KRS lub Rada) przedstawiła Prezydentowi RP wniosek o powołanie
M. K. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w Z.
Jednocześnie, postanowiła nie przedstawić Prezydentowi RP wniosku o powołanie

R. M. (dalej także jako: Odwołujący, Kandydat) i P. J. do pełnienia urzędu na jedno z trzech stanowisk sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w Z.

Wyrokiem z 7 marca 2019 r. Sąd Najwyższy, w sprawie I NO 2/19, uchylił częściowo zaskarżoną uchwałę KRS w zakresie nieprzedstawienia Prezydentowi RP wniosku o powołanie Odwołującego do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w Z. i przekazał sprawę Radzie do ponownego rozpoznania.

Po drugim, niekorzystnym dla R. M. rozstrzygnięciu KRS i złożonym przez niego odwołaniu, wyrokiem z dnia 26 maja 2020 r. Sąd Najwyższy, w sprawie I NO 164/19, uchylił częściowo zaskarżoną uchwałę KRS w zakresie nieprzedstawienia Prezydentowi RP wniosku o powołanie Odwołującego do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w Z. i przekazał sprawę Radzie do ponownego rozpoznania.

Po trzecim, niekorzystnym dla R. M. rozstrzygnięciu KRS i złożonym przez niego odwołaniu, wyrokiem z dnia 17 maja 2022 r. Sąd Najwyższy, w sprawie I NKRS 75/21, uchylił zaskarżoną uchwałę KRS w zakresie nieprzedstawienia Prezydentowi RP wniosku o powołanie Odwołującego do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w Z. i przekazał sprawę Radzie do ponownego rozpoznania.

Po czwartym, niekorzystnym dla R. M. rozstrzygnięciu KRS i złożonym przez niego odwołaniu, wyrokiem z dnia 18 stycznia 2023 r. Sąd Najwyższy, w sprawie I NKRS 76/22, uchylił zaskarżoną uchwałę KRS w zakresie nieprzedstawienia Prezydentowi RP wniosku o powołanie Odwołującego do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w Z. i przekazał sprawę Radzie do ponownego rozpoznania.

Krajowa Rada Sądownictwa uchwałą nr [...] z dnia 25 sierpnia 2023 r. (dalej także jako: uchwała KRS lub uchwała Rady) na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2021 r. poz. 269, dalej: u.k.r.s.) nie przedstawiła Prezydentowi RP wniosku o powołanie R. M. do pełnienia urzędu na jedno z trzech stanowisk sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w Z.

Odwołaniem z 7 listopada 2023 r. R. M. zaskarżył powyższą uchwałę KRS w całości, wnosząc o jej uchylenie w całości i przekazanie sprawy Radzie do ponownego rozpoznania.

Odwołujący się zaskarżonej uchwale Rady zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania mających istotny wpływ na wynik sprawy - treść decyzji (art. 398¹ § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. i art. 44 ust. 1 u.k.r.s.) w postaci art. 33 ust. 1 u.k.r.s., art. 35 ust. 2 pkt 1 i 2 u.k.r.s., art. 42 ust. 1 u.k.r.s., art. 398²⁰ k.p.c., poprzez:

a) nierozważenie w sposób wszechstronny sprawy i niewzięcie pod uwagę przy podejmowaniu uchwały przez Radę całej dokumentacji dołączonej do wniosku, faktyczne i rzeczywiste niewzięcie pod uwagę przy ocenie jego kandydatury bardzo dobrych ocen kwalifikacji, doświadczenia zawodowego, w szczególności w okresie długiej, bo trwającej ponad 4 lata delegacji w sądzie okręgowym, wyłącznie bardzo dobrych opinii przełożonych, publikacji naukowej, bardzo dobrych opinii kolegium sądu i oceny zgromadzenia ogólnego sędziów, na co wskazuje również dokonanie po raz kolejny ustaleń rażąco sprzecznych z materiałem zgromadzonym w postępowaniu, na co zwracał uwagę Sąd Najwyższy, dotyczącym Odwołującego odnośnie dalszego pozostawania przez niego na delegacji w Sądzie Okręgowym w Z. (II - str. 3 wers 18-20 „od 1 kwietnia 2015 r. do chwili obecnej pełni obowiązki sędziego w Sądzie Okręgowym w Z., w ramach delegacji udzielonej przez Ministra Sprawiedliwości - od 1 kwietnia 2017 r. jest to delegacja na czas nieokreślony - orzeka w [...] Wydziale Karnym”), podczas, gdy decyzją z dnia 24 maja 2019 r., zatem 1 dzień, po drugiej w kolejności uchwale KRS R. M. został odwołany z delegacji przez Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości (DKO-[...]), w szczególności, iż na tę kwestię zwracał uwagę Sąd Najwyższy w przedostatnim uchylającym uchwale Rady wyroku z 17 maja 2022 r., w sprawie I NKRS 75/21 („dokonania charakterystyki kandydata - skądinąd nieco nieaktualnej co podnosi w swoim zarzucie Odwołujący się”), przy czym cytował ten znalazł się w poprzedniej uchwale Rady (str. 2 w. 16 - 17 od góry). Nadto, Rada nie wskazała w niej, iż kandydat pełni funkcję Przewodniczącego [...] Wydziału Karnego i Wiceprezesa Sądu Rejonowego w Ż., co zespół uznał za istotną okoliczność, wskazując to w swoim stanowisku;

b) przez przekroczenie granic swobodnej oceny kandydatury Odwołującego, materiału i będącego podstawą tej oceny a przez to uznanie, że nie spełnia on przesłanek do powołania na stanowisko sędziego sądu okręgowego, pomimo braku podstaw do wyciągnięcia takich wniosków na podstawie przedłożonych materiałów, przy jednoczesnym niezakwestionowaniu oceny wizytatora i wniosków z niej płynących, niezakwestionowaniu opinii kolegium sądu oraz oceny zgromadzenia ogólnego sędziów, dokonanie oceny kandydata na podstawie wyłącznie jednej przesłanki, tj. skorzystania przez Niego z wolności od samooskarżania o popełnienie kwalifikowanego deliktu dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 3 i 4 u. s. p. w zw. z art. 109 § 1a u.s.p., uznanie, iż odmowa odpowiedzi na pytanie, czy (zdaniem Rady) kandydat dopuścił się kwalifikowanego deliktu dyscyplinarnego uniemożliwia dokonanie oceny jego kandydatury pod kątem gwarancji niezawisłości i prowadzenia działalności publicznej niedającej pogodzić się z zasadami niezależności sądów i niezawisłości sędziów;

c) przez niezastosowanie ustawowych kryteriów przy rozpoznawaniu i ocenie wniosku Odwołującego o powołanie na stanowisko sędziego sądu okręgowego, tj. rzeczywiste nieuwzględnienie kwalifikacji kandydata, doświadczenia zawodowego, w szczególności w okresie długotrwałej delegacji w sądzie okręgowym, opinii przełożonych, a przede wszystkim pozytywnej w 100% opinii kolegium sądu oraz pozytywnej w 96 % oceny zgromadzenia ogólnego sędziów;

d) przez nieustalenie w trakcie procedury dotyczącej Odwołującego wystarczająco przejrzystych kryteriów oceny ujawnionych w ustalonym wzorcu minimalnych kwalifikacji, umiejętności, postaw i cech kandydata na wolne stanowisko sędziowskie, który winien być ustalony stosownie do treści wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2019 r., w sprawie I NO 2/19, w której Sąd Najwyższy uchylił uchwałę Rady nr 463/2018 w zakresie dotyczącym Odwołującego, tym samym brak uzasadnienia, iż kandydat takiego wzorca nie spełnia;

e) przez brak należytego i obiektywnego wyjaśnienia w tej procedurze nominacyjnej i niewskazanie w treści uzasadnienia uchwały, którego z kryteriów określonych w art. 35 ust. 2 pkt 1 i 2 u.k.r.s. nie spełnia kandydatura Odwołującego, niewskazanie w treści uchwały okoliczności innych, niż ocena jako „nieprofesjonalna”,

„nielicująca z postawą uczestnika konkursu” postawy kandydata polegająca na skorzystaniu przez niego z wolności od samooskarżania o popełnienie kwalifikowanego deliktu dyscyplinarnego, które zdecydowały o nieprzedstawieniu Prezydentowi RP wniosku o powołanie kandydata na jedno z trzech stanowisk sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w Z.,

f) faktycznego procedowania w zakresie ustalenia, czy kandydat dopuścił się kwalifikowanego deliktu dyscyplinarnego, do czego Rada uprawniona nie jest, a zatem niezastosowanie się w tym zakresie do wykładni przepisów dokonanej przez Sąd Najwyższy w wyroku z 18 stycznia 2023 r., I NKRS 76/22, podczas, gdy Rada jest związana wykładnią dokonaną uprzednio przez Sąd Najwyższy rozpoznający odwołanie od uchwały KRS przy ponownym rozpoznaniu sprawy, tj., iż samo podejrzenie o popełnienie kwalifikowanego deliktu dyscyplinarnego, a nawet wszczęte postępowanie wyjaśniające w sprawie dyscyplinarnej, nie jest wystarczające dla przypisania kandydatowi negatywnych kwalifikacji, a decyzja Rady o nierekomendowaniu kandydata, na podstawie jej oceny o popełnieniu przez kandydata kwalifikowanego deliktu dyscyplinarnego, jest zrównana ze skutkami z art. 109 ust. 3 p.u.s.p., w przypadku skazania przez sąd dyscyplinarny za kwalifikowany delikt dyscyplinarny, które to naruszenia miały wpływ na przebieg postępowania i skutkowały błędnym przyjęciem, że Odwołujący nie spełnia wymagań stawianych sędziemu sądu okręgowego, a w konsekwencji podjęciem uchwały o nieprzedstawieniu kandydatury Odwołującego Prezydentowi RP;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. i art. 44 ust. 1 u.k.r.s.) w postaci:

- art. 2, art. 32 ust. 1, art. 60, art. 54 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 14 ust. 3 lit. g Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych (Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych otwarty do podpisu w Nowym Jorku 19 grudnia 1966 r., Dz.U. z 1977 r., Nr 38, poz. 167), art. 6 ust. 1 i art. 10 zd. 1 i 2 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2, przez niedokonanie oceny kandydatury Odwołującego na równych zasadach, w oparciu o jednakowe

przejrzyste i sprawiedliwe kryteria, jak innych kandydatów rekomendowanych przez Radę w tym i innych postępowaniach, a tym samym naruszenie zasady równego dostępu do służby publicznej, równego traktowania oraz demokratycznego państwa prawa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, przyjęcie kryterium stanowiącego rażące naruszenie oczywistej wolności od samooskarżania, w tym wypadku o popełnienie kwalifikowanego deliktu dyscyplinarnego, a pośrednio wyrażania poglądów i opinii bez względu na granice państwowe.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie należy zaznaczyć, że Krajowa Rada Sądownictwa jest organem umocowanym przez Konstytucję RP do rozpatrywania i oceny kandydatów do pełnienia urzędu sędziego i to w jej gestii pozostają ustalenia faktyczne oraz ocena dowodów. Również ocena doboru kryteriów oraz znaczenie przywiązywane do poszczególnych kryteriów przy ocenie kandydatów na stanowiska sędziowskie pozostają poza zakresem kompetencji Sądu Najwyższego do kontroli zgodności uchwał Rady z prawem (art. 44 ust. 1 u.k.r.s.), chyba że naruszają podstawowe zasady prawne lub opierają się na zastosowaniu niedozwolonych kryteriów oceny.

Sąd Najwyższy rozpoznając odwołania od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa, bada wyłącznie ich legalność. Poza zakresem jego kognicji pozostaje zasadność rozstrzygnięcia zawartego w uchwale. Sąd Najwyższy nie może zajmować się rozpatrywaniem kwalifikacji kandydatów na sędziego, jak również decydować o tym, który z nich powinien zostać przedstawiony Prezydentowi z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu (wyrok Sądu Najwyższego z 6 października 2016 r., III KRS 24/16). Sąd Najwyższy nie zastępuje Krajowej Rady Sądownictwa w jej ustawowo wyznaczonym zadaniu polegającym na rozpatrzeniu i ocenie kandydatów do pełnienia urzędu sędziego i dlatego nie przeprowadza powtórnego badania kwalifikacji zawodowych i moralnych kandydata do pełnienia urzędu sędziego (wyrok Sądu Najwyższego z 14 lipca 2016 r., III KRS 17/16 i przywołane tam orzecznictwo).

Podobnie Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że przedmiotem kognicji Sądu Najwyższego pozostaje wyłącznie formalny aspekt dostępu do służby związany z przestrzeganiem przez Radę zastosowanych kryteriów i procedur postępowania, a nie sama ocena kwalifikacji czy też predyspozycji danej osoby z punktu widzenia kryteriów stosowanych w ramach postępowania przed Radą, gdyż jakakolwiek ingerencja w tę szczególną postać władztwa przynależnego Radzie skutkowałaby naruszeniem art. 179 Konstytucji RP (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 27 maja 2008 r., SK 57/06, OTK ZU 2008 nr 4, poz. 63).

Procedura wyboru kandydata na urząd sędziego przez Krajową Radę Sądownictwa ma charakter konkursowy. Ma ona wyłonić najlepszego kandydata. Sąd Najwyższy nie ma kompetencji do merytorycznego oceniania sprawy rozstrzygniętej w uchwale. Badaniu podlega zatem, co do zasady, jedynie procedura podjęcia uchwały, a nie przesłanki, które zadecydowały o jej treści (wyroki Sądu Najwyższego: z 15 lipca 2009 r., III KRS 11/09; z 24 września 2014 r., III KRS 43/14; z 13 października 2022 r., I NKRS 57/22). Tak więc, w przypadku dochowania przez Radę procedur ustawowych, Sąd Najwyższy nie może dokonywać oceny dlaczego te, a nie inne kryteria, miały charakter decydujący (wyrok Sądu Najwyższego z 7 listopada 2016 r., III KRS 27/16).

Odwołujący zarzucił Radzie naruszenie art. 33 ust. 1 i art. 35 ust. 2 u.k.r.s., art. 42 ust. 1 u.k.r.s., art. 398²⁰ k.p.c., jednak zarzuty te są nieuzasadnione.

Jak stanowi art. 33 ust. 1 u.k.r.s., w sprawach indywidualnych Rada podejmuje uchwały po wszechstronnym rozważeniu sprawy, na podstawie udostępnionej dokumentacji oraz wyjaśnień uczestników postępowania lub innych osób, jeżeli zostały złożone.

Z przytoczonego art. 33 ust. 1 u.k.r.s. wynika, że Krajowa Rada Sądownictwa jest obowiązana przed podjęciem uchwały w sprawie indywidualnej wszechstronnie rozważyć sprawę na podstawie udostępnionej dokumentacji oraz wyjaśnień uczestników postępowania lub innych osób, jeżeli zostały złożone. Nakaz podjęcia uchwały po wszechstronnym rozważeniu sprawy oznacza, że Rada nie może pominąć istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności wynikających z udostępnionej dokumentacji lub wyjaśnień, czy innych zebranych dowodów,

ani dokonać ustaleń sprzecznych z tym materiałem, zaś samo rozstrzygnięcie powinno być wynikiem wszechstronnego rozważenia wszystkich aspektów sprawy w sposób, który nie był dowolny (wyroki Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2012 r., III KRS 11/12; z 22 maja 2012 r., III KRS 14/12; z 15 lutego 2019 r., I NO 14/19; z 22 lutego 2023 r., I NKRS 40/22).

W myśl art. 35 ust. 2 u.k.r.s., przy ocenie kandydatów Zespół członków KRS kieruje się przede wszystkim oceną kwalifikacji kandydatów, a ponadto uwzględnia: doświadczenie zawodowe, opinie przełożonych, rekomendacje, publikacje i inne dokumenty dołączone do karty zgłoszenia, opinię kolegium właściwego sądu oraz ocenę właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów. Pod pojęciem kwalifikacji należy rozumieć nie tylko wymagania stawiane kandydatom w przepisach ustaw regulujących urząd sędziowski, gdyż te wyznaczają minimum standardów dla osoby ubiegającej się o stanowisko sędziego, ale także wyniki ukończenia studiów i egzaminu sędziowskiego, uzyskane stopnie naukowe, ukończone studia podyplomowe i szkolenia, reprezentowaną w toku wykonywania dotychczasowej pracy i analizowaną przez sędziów wizytatorów oraz przełożonych wiedzę prawniczą, sposób organizowania pracy i wywiązywania się z obowiązków itp. (wyroki Sądu Najwyższego: z 25 stycznia 2016 r., III KRS 90/15; z 6 lutego 2019 r., I NO 21/18; z 23 czerwca 2021 r., I NKRS 56/21; z 14 września 2022 r., I NKRS 21/22).

Odnosząc się do kryteriów wyboru kandydata na stanowisko sędziego wymienionych w art. 35 ust. 2 u.k.r.s., godzi się podkreślić, że katalog ten (adresowany w pierwszej kolejności do członków Zespołu KRS) nie ma wyczerpującego charakteru i - poza wyeksponowaniem kwalifikacji kandydatów - nie hierarchizuje przymiotów, jakimi powinna odznaczać się osoba ubiegająca się o to stanowisko. Samo pojęcie „kwalifikacji” kandydatów na wolne stanowisko sędziowskie, o jakich mowa w art. 35 ust. 2 u.k.r.s., jest nieostre, ocenne, stanowi klauzulę generalną, a przepis go nie precyzuje, stąd ostatecznie decyduje ocena całościowa, wynikająca z łącznego zastosowania wszystkich przesłanek (wyroki Sądu Najwyższego: z 20 października 2009 r., III KRS 13/09; z 14 stycznia 2010 r., III KRS 24/09; z 17 sierpnia 2010 r., III KRS 10/10; z 3 września 2019 r., I NO 129/19).

Co prawda, Odwołujący się był jedynym kandydatem w przedmiotowym konkursie, ale w celu przygotowania sprawy na posiedzenie Rady został wcześniej wyznaczony Zespół członków KRS. W wyniku przeprowadzonego głosowania Odwołujący otrzymał rekomendację Zespołu, jednak, ostatecznie, to nie Zespół, a Rada decyduje o przedstawieniu kandydatury na urząd sędziego Prezydentowi RP.

Nie ulega wątpliwości, że Krajowa Rada Sądownictwa, w świetle art. 33 u.k.r.s., jest obowiązana przed podjęciem uchwały wszechstronnie rozważyć sprawę na podstawie udostępnionej dokumentacji oraz wyjaśnień uczestników postępowania lub innych osób, jeżeli zostały złożone. Nakaz podjęcia uchwały po wszechstronnym rozważeniu sprawy oznacza, że Rada nie może pominąć istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności wynikających z udostępnionej dokumentacji lub wyjaśnień, czy innych zebranych dowodów, ani dokonać ustaleń sprzecznych z tym materiałem, zaś samo rozstrzygnięcie powinno być wynikiem wszechstronnego rozważenia wszystkich aspektów sprawy w sposób, który nie był dowolny (wyroki Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2012 r., III KRS 11/12; z 22 maja 2012 r., III KRS 14/12). Naruszenie przez Radę art. 33 ust. 1 u.k.r.s. może więc polegać na pominięciu istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności wynikających z udostępnionej dokumentacji lub wyjaśnień uczestników postępowania czy też innych osób albo dokonaniu ustaleń sprzecznych z tymże materiałem. Drobne błędy – oczywiste omyłki nie dyskwalifikują ustaleń Rady.

W rozstrzyganej sprawie Rada kierowała się powyższymi kryteriami, co zostało wprost wskazane w uzasadnieniu uchwały, a ponadto wynika z jej treści. W stosunku do kandydata przywołano m.in. daty ukończenia studiów wyższych, fakt odbycia aplikacji, przebieg zatrudnienia, oceny uzyskane na dyplomie ukończenia studiów, opinie wizytatorów i inne okoliczności (s. 3-4 uzasadnienia uchwały KRS).

Postępowanie przed KRS ma charakter konkursowy, a Rada w swojej kompetencji ma prawo do nieprzedstawiania określonej kandydatury na stanowisko sędziowskie albo też może nie obsadzić stanowiska w danym konkursie, jeżeli uzna, że kandydat nie spełnia jej kryteriów, ustalonych na potrzeby określonego konkursu i konkretnego stanowiska sędziowskiego. Realizacja ustawowych kompetencji KRS ostatecznie została wyrażona także w głosowaniu - na Odwołującego się oddano

8 głosów „za”, 3 głosy „przeciw” i 5 głosów „wstrzymujących się” w rezultacie czego nie uzyskała On bezwzględnego poparcia Rady. W ocenie Rady, o nieprzedstawieniu Prezydentowi RP Odwołującego zadecydowała „nieprofesjonalna postawa” podczas wysłuchania przez zespół członków KRS – odmowa udzielenia odpowiedzi na pytanie członka zespołu organu konstytucyjnego (s. 6 uzasadnienia uchwały KRS). Rada nie kwestionowała wysokiego poparcia jakiego zostało udzielone Odwołującemu przez Kolegium Sądu Apelacyjnego w [...] i Zgromadzenie Ogólne Sędziów Apellacji [...].

Podkreślić jednak należy, że Krajowa Rada Sądownictwa została wyposażona w prawo oceny kandydata na urząd sędziego, posiada kompetencje do badania jego kwalifikacji w ustawowo określonych granicach. Pogląd o posiadaniu przez Krajową Radę Sądownictwa prawa do własnej oceny osób zgłaszających się na wolne stanowiska sędziowskie znajduje odzwierciedlenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, którego kolejnym przykładem jest uzasadnienie wyroku z 13 lipca 2012 r., III KRS 17/12, w którym stwierdzono, że „ocena przydatności kandydata należy do Rady”. Z kolei w motywach wyroku z 6 listopada 2009 r., III KRS 22/09, Sąd Najwyższy podkreślił, że „dokonanie oceny kandydatury i zajęcie stanowiska jest ustawową kompetencją Rady, a podstawą odwołania od uchwały Rady - a co za tym idzie i zakresem rozpoznania sprawy - jest zarzut sprzeczności uchwały z prawem (art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa, Dz. U. Nr 11, poz. 67). Wynika stąd, że zasadność stanowiska Rady nie podlega kontroli Sądu Najwyższego, chyba że to stanowisko przekracza dopuszczalne granice swobodnego uznania. Stanowisko Rady nie może być arbitralne, czego jednak Sąd Najwyższy w niniejszym postępowaniu nie stwierdził.

Nietrafione są także zarzuty dotyczące naruszenia art. 42 ust. 1 u.k.r.s., który określa, że uchwały Rady w sprawach indywidualnych wymagają uzasadnienia nie określając jednak treści tego uzasadnienia. W świetle wyżej wymienionego przepisu uchwały Rady w sprawach indywidualnych wymagają uzasadnienia. Wymagania dotyczące treści uzasadnienia nie zostały określone przez ustawodawcę, były natomiast przedmiotem licznych wypowiedzi judykatury. Sąd Najwyższy wskazał, że celem uzasadnienia jest wykazanie, iż uchwała została podjęta po wszechstronnym rozważeniu okoliczności sprawy

(zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 4 kwietnia 2013 r., III KRS 172/13; z 16 czerwca 2021 r., I NKRS 29/21; z 13 października 2022 r., I NKRS 57/22; z 22 lutego 2023 r., I NKRS 40/22). Krajowa Rada Sądownictwa uzasadniając treść podjętej uchwały ma obowiązek wyjaśnienia, jakimi kryteriami kierowała się przy wyborze kandydatów. Uzasadnienie ma na celu umożliwienie kandydatom porównania swojej kandydatury z innymi oraz zweryfikowanie czy zachowane zostały wszystkie zasady proceduralne postępowania nominacyjnego (wyrok Sądu Najwyższego z 24 marca 2021 r., I NKRS 26/21). Ma również na celu wykazanie, że Rada przy dokonywaniu oceny kandydatów kierowała się przejrzystymi, jednolitymi i sprawiedliwymi kryteriami selekcyjnymi (wyroki Sądu Najwyższego: z 1 lipca 2019 r., I NO 70/19; z 12 maja 2021 r., I NKRS 34/21; z 24 marca 2021 r., I NKRS 26/21). Rada ma też obowiązek uzasadnienia, dlaczego dany kandydat nie uzyskał rekomendacji (wyroki Sądu Najwyższego: z 27 marca 2019 r., I NO 9/19; z 27 marca 2019 r., I NO 5/19; z 16 czerwca 2021 r., I NKRS 54/21; z 22 lutego 2023 r., I NKRS 40/22).

Należy zauważyć, że w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały Krajowa Rada Sądownictwa szczegółowo przedstawiła dane dotyczące kandydata (por. s. 3-4 uzasadnienia uchwały KRS), konkludując, co zdecydowało o Jego nieprzedstawieniu Prezydentowi RP (s. 6 uzasadnienia uchwały KRS).

Nie ma podstaw do przyjęcia, że Krajowa Rada Sądownictwa, nie zamieszczając w uzasadnieniu uchwały jeszcze bardziej szczegółowej charakterystyki niewybranego kandydata, nie dokonała wnikliwej oceny jego kandydatury, skoro uzasadnienie uchwały taką okoliczność wskazuje (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 15 września 2015 r., III KRS 47/15; z 17 lipca 2014 r., III KRS 24/14; z 2 grudnia 2020 r., I NO 132/20; z 26 maja 2021 r., I NKRS 41/21).

Analizując uzasadnienie zaskarżonej uchwały, trzeba pamiętać, że żadne z kryteriów oceny poszczególnych kandydatów na wolne stanowiska sędziowskie brane pod uwagę w postępowaniu przed Krajową Radą Sądownictwa nie ma charakteru decydującego, ani też nie jest konieczne wymagane uszeregowanie kandydatów w oparciu o każde z nich. Znaczenie przywiązywane do poszczególnych kryteriów przy ocenie kandydatów na stanowiska sędziowskie pozostaje poza zakresem kompetencji Sądu Najwyższego do kontroli zgodności uchwał Rady

z prawem. O przeprowadzeniu prawidłowej oceny zgłoszonych kandydatur decyduje bowiem ocena całościowa (kompleksowa) wynikająca z łącznego zastosowania tych kryteriów, co wynika z obowiązku wszechstronnego rozważenia przez Radę okoliczności sprawy (wyroki Sądu Najwyższego: z 5 listopada 2015 r., III KRS 76/15; 6 lutego 2019 r., I NO 21/18).

Nieuzasadniony jest podnoszony przez Odwołującego się zarzut pominięcia wytycznych Sądu Najwyższego wynikających z uzasadnienia wyroku z 18 stycznia 2023 r., I NKRS 76/22 (art. 398²⁰ k.p.c.).

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 5 lipca 2012 r., IV CSK 23/12, niepubl., wyjaśnił, że wykładnia językowa art. 398²⁰ k.p.c. skonfrontowana z wykładnią art. 386 § 6 k.p.c., jednoznacznie wskazuje na różnice między zwrotami „związany jest wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy” a „ocena prawna i wskazania co do dalszego postępowania wyrażone w uzasadnieniu wyroku wiążą sąd (...) przy ponownym rozpoznaniu sprawy”. Co prawda, art. 386 § 6 k.p.c. został nieco znowelizowany, niemniej jednak orzecznictwo w tym zakresie zachowało swoją aktualność (por. wyrok Sądu Najwyższego z 14 września 2022 r., I NKRS 45/22).

Pojęcie „wykładnia prawa” musi być rozumiane ściśle jako ustalenie znaczenia przepisów prawa, zatem nie obejmuje kwestii poruszonych w uzasadnieniu wykraczających poza granice podstaw kasacyjnych, poglądów prawnych i wypowiedzi na marginesie orzeczenia, stwierdzeń i ocen dotyczących stanu faktycznego sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z 23 października 2002 r., II CKN 860/00, niepubl.).

Podobnie w wyroku z 26 października 2016 r., III KRS 25/16, niepubl., Sąd Najwyższy stwierdził, że Rada zobowiązana jest zgodnie z art. 398²⁰ k.p.c. respektować wykładnię prawa dokonaną przez Sąd Najwyższy, ale jednocześnie zastrzegł, że postępowanie odwoławcze przed Sądem Najwyższym, które toczy się na podstawie przepisów dotyczących skargi kasacyjnej, jest oparte „na wyraźnej dystynkcji między autonomią decyzyjną Rady a uprawnieniami kontrolnymi najwyższej instancji sądowej”.

Oznacza to, że poczynienie ustaleń faktycznych stanowiących podstawę kwalifikacji prawnej, subsumcji i ostatecznej decyzji należało nadal do samodzielnej

kompetencji Krajowej Rady Sądownictwa.

W kontekście wyroku Sądu Najwyższego z 18 stycznia 2023 r., I NKRS 76/22, przy ponownym rozpoznaniu sprawy, ocena respektowania art. 398²⁰ k.p.c. przez Krajową Radę Sądownictwa musi się nieodłącznie wiązać z dokonaniem analizy treści wyroku uchylającego uchwałę Rady w celu wskazania w nim tych wypowiedzi Sądu, którymi Rada była prawnie związana. Działanie takie wynika z przyjęcia, że związanie, o którym mowa w art. 398²⁰ k.p.c., nie odnosi się do wszystkich wypowiedzi zamieszczonych w uzasadnieniu wyroku, ale do tych, które polegają na ustaleniu i wyjaśnieniu znaczenia przepisów prawa.

Wyrok Sądu Najwyższego z 18 stycznia 2023 r., I NKRS 76/22, w odniesieniu do dyspozycji art. 398²⁰ k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 u.k.r.s. i art. 179 Konstytucji RP, powinien być zatem traktowany wyłącznie jako taki, który obliguje Radę do ponownej całościowej oceny kwalifikacji kandydata w zakresie, w jakim powyższa ocena powinna uwzględniać wnikliwą i obiektywną potrzebę oceny zachowania Odwołującego, które, w ocenie Rady, budzi zastrzeżenia. Tym wskazaniem Sądu, na podstawie art. 398²⁰ k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 u.k.r.s., Rada była związana, jako że stanowiło ono wniosek interpretacyjny wyprowadzony z treści art. 33 ust. 1 w zw. z art. 35 ust. 2 u.k.r.s. Wyrok ten przesądził o konieczności dokonania przez Radę powtórnej oceny kandydata, a nie kierunek, w jakim ocena ta powinna zmierzać. Krajowa Rada Sądownictwa, choć związana wykładnią prawa dokonaną przez Sąd Najwyższy, ma jednak pozostawioną autonomię w podejmowaniu decyzji w sferze ustawowo przysługujących jej kompetencji.

W świetle art. 398²⁰ k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 u.k.r.s. i art. 179 Konstytucji RP, Krajowa Rada Sądownictwa przy podejmowaniu uchwały nr [...] nie była zobowiązana do podzielenia wątpliwości zgłoszonych przez Sąd Najwyższy w odniesieniu do oceny zachowania się Odwołującego.

Niezasadnie Odwołujący podniósł zarzuty naruszenia prawa materialnego – przepisów Konstytucji RP i innych aktów prawnych. Naruszeniu zasad demokratycznego państwa prawnego, równego traktowania przez władze publiczne i dyskryminacji w życiu społecznym oraz jednakowego dostępu do służby publicznej przeczą fragmenty samej zaskarżonej uchwały.

Rada wskazała na takie kryteria awansu jak: oceny kwalifikacji,

doświadczenie zawodowe, opinie przełożonych, poparcie środowiska sędziowskiego (s. 4 uzasadnienia uchwały KRS). Zatem, kryteria awansu zostały *expressis verbis* przywołane przez Radę.

Ani z uzasadnienia uchwały KRS, ani z dokumentacji zgromadzonej w toku postępowania nie wynika też, by Odwołującemu ograniczono dostęp do służby publicznej w wyniku zastosowania dyskryminujących Jego kandydaturę kryteriów lub też naruszenia zasady równości.

Zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały argumenty dotyczące nieprzedstawienia Prezydentowi RP kandydatury Odwołującego wskazywały, że na treść takiego rozstrzygnięcia sprawy znaczący wpływ miała Jego postawa i brak odpowiedzi na pytanie zadane Mu podczas wysłuchania przed Zespołem KRS (por. s. 5-6 uzasadnienia uchwały KRS). Przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały motywy rozstrzygnięcia nie zawierały elementów pozwalających uznać je za dyskryminujące w stosunku do kandydatury Skarżącego.

Z kolei, zarzut naruszenia art. 32 ust. 1 w zw. z art. 60 Konstytucji RP oraz powołanych przepisów prawa międzynarodowego może być rozpatrywany wyłącznie pod kątem zgodności z prawem zastosowanej *in casu* procedury oceny kandydatur i w efekcie przedstawienia Prezydentowi RP wniosku o powołanie lub odmowy objęcia danego kandydata takim wnioskiem. Przedmiotem ochrony wynikającej z art. 60 Konstytucji RP jest przede wszystkim formalny aspekt dostępu do służby, a więc związany z przestrzeganiem jednolitych kryteriów i procedur postępowania (wyroki Sądu Najwyższego: z 15 października 2014 r., III KRS 49/14; z 26 maja 2021 r., I NKRS 41/21; z 13 października 2022 r., I NKRS 57/22). Powołane przepisy gwarantują obywatelowi korzystającemu z pełni praw publicznych, prawo ubiegania się o przyjęcie do służby publicznej, nie gwarantują natomiast przyjęcia do tej służby. Nie sposób w takich okolicznościach dopatrywać się naruszenia zasady sprawiedliwości społecznej, czy równości wobec prawa.

Podsumowując, Krajowa Rada Sądownictwa podejmując zaskarżoną uchwałę, dysponowała pełną wiedzą o kandydacie, wynikającą ze zgromadzonego w toku procedury konkursowej materiału i po rozważeniu całokształtu okoliczności, stosując kryteria ustawowe, dokonała autonomicznego i zgodnego z prawem wyboru w ramach przysługujących jej kompetencji uzasadniając w sposób należyty

podjętą uchwałę.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 44 ust. 3 u.k.r.s. w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku.

[PB]

[ms]

Tomasz Demendecki Elżbieta Karska Janusz Niczyporuk